

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

www.parlament.md

13 iulie 2011

FLD Nr. 233

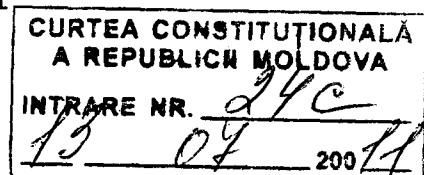
Domnului Președinte al
Curții Constituționale,
Dumitru Purbere

Onorată Curte,

În conformitate cu prevederile art.141 din Constituția Republicii Moldova,art.4 alin (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și ale art.2alin.(1),art.38 alin.(2),art.63 din Codul jurisdicției constituționale vă remitem spre avizare proiectul de Lege pentru modificarea art.70 și 71 din Constituția Republicii Moldova.

Anexa:

- Proiectul de Lege pentru modificarea art. 70 și 71 din Constituția Republicii Moldova;
- nota informativă.

Cu înaltă considerație pentru Onorata Curte,

Deputații în Parlament:

J. Deliu - S. Butnaru - S. Pleșee
V. Stălăt - A. Hache - I. S. Sag
Sh. Codanu - T. Meri - G. Vasilescu
F. Iancu - E. Teodosiu - S. Bîlcea - S. Simion - D. Popescu
S. Furdui - S. Frunză - Ion Balan - V. Chilieșchi - R. C. Popescu
A. Dimitriu - R. Popescu - Valeriu Ghilețchi - R. Popescu
M. Ciobanu - M. I. Iurcă - M. Nicu - I. Iacob - M. Nicu - I. Iacob
M. Năstăli - L. Poltakovici - Nicolae Drăghici - M. Leș

Nicolae Olaru Nicolae
P. Stivale ~~P. Stivale~~
A. Vacaridio ~~Vacaridio~~
I. Tomal ~~Tomal~~
G. Cobzae ~~Cobzae~~
Ivan Chiorescu ~~Chiorescu~~
R. Breux ~~Breux~~
C. Gheorghiu ~~Gheorghiu~~
Vasile Stoianovici ~~Vasile Stoianovici~~
Vladimir Stefanescu ~~Stefanescu~~
Valeriu Munteanu ~~Munteanu~~
M. Popa ~~Popa~~
Bogdan Lupan ~~Lupan~~
Corina Farcă ~~Farcă~~
Vladimir Laborneanu ~~Laborneanu~~ N. Popescu

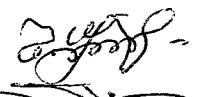
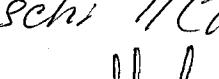
LEGE
pentru modificarea și completarea
Constituției Republicii Moldova

Parlamentul adoptă prezenta lege constituțională.

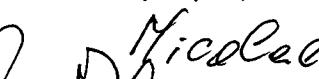
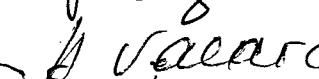
Articol unic - Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.1), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 70:
în titlu, cuvintele "și imunități" se exclud;
alineatul (3) se exclude.
2. La articolul 71 după cuvântul „exprimate” se completează cu cuvântul „public”.

Președintele Parlamentului

T. Delin
V. Streletz
Igor Gabanev
S. Gurdui
A. Dimitriu
H. Taravesci
M. Ciobanu
A. Cimbricice

R. Sturza
F. Greceanu
L. Palirovici

 G. Butnariu
 I. Apașe
 N. Terilescu
 S. Simion
 Ion Balan
 V. Ghilețchi
 M. Ciobanu
 N. Taravesci
 S. Popescu
 N. Olaru
 M. Greceanu
 F. Popescu

J. Tomasz Oleś

Chiorescu Lurie Effendi

H. Breker Box D

C. Deinert

V. Ion / V. Ion -

D. Stefanescu Meoty

Valeriu Munteanu Mo Munteanu

Gheorghe Brega V. J. M.

Had Lupan

Corina

Vladimir Lahornevici i. Lahornevici

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul Legii pentru modificarea și completarea
Constituției Republicii Moldova

Imunitatea parlamentară este concepută ca mijloc de apărare a Parlamentului, în calitatea sa de instituție aleasă în mod democratic, *fiind menită să protejeze independența colectivă a acestuia de presiunile exterioare și să garanteze membrilor săi libertatea de exprimare și acțiune în îndeplinirea sarcinilor lor.* Aceasta protejează de asemenea, deputații împotriva eventualelor abuzuri arbitrale și uneori nejustificate ale puterii.

Astfel, contrar prevederilor legale existente în prezent, imunitatea trebuie privită nu ca o *impunitate absolută, ci doar ca o posibilitate de exercitare a mandatului.*

Deputații sunt aleși să adopte legi pe care toți cetățenii trebuie să le respecte. Atunci când deputatul încalcă o lege, societatea își manifestă, în mod inevitabil și justificat, indignarea față de acest fapt. În acest context, este necesar excluderea mecanismelor legale existente, care practic fac imposibilă atragerea la răspunde a membrilor puterii reprezentative ori, în prezent deputatul nu poate fi trimis în judecată, pentru infracțiunile săvîrșite, *fără încuviințarea prealabilă a Parlamentului.*

Potrivit art. 6 din Constituție în stat există trei puteri: legislativă, executivă și judecătoarească. Aceste puteri sunt egale între ele și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin. În această ordine de idei, între drepturile și obligațiile persoanelor care reprezintă aceste puteri nu trebuie să existe discrepanțe și diferențe de protecție nejustificate obiectiv. Ori, potrivit prevederilor legale, membrii executivului nu beneficiază de o imunitate similară deputaților.

Examinînd practica internațională, atestăm că domeniul de aplicare a imunității variază de la stat la stat, în funcție de tradițiile juridice. Analiza legislației comparate a relevat faptul că **o protecție specială a membrilor Parlamentului există în toate statele europene, SUA, Canada, Japonia, etc.**

În esență, în pofida diversității noțiunilor și descrierilor utilizate de legislații și de limitele protecției, imunitatea parlamentară are **2 componente:**

1. „Iresponsabilitatea deputatului” (**libertatea sa de exprimare**) – în privința acțiunilor judiciare *pentru opiniile exprimate sau votul emis în exercițiul funcțiunii;*
2. „**Inviolabilitatea deputatului**” (imunitatea în sensul strict) – îl protejează de orice proceduri judiciare, care se intentează doar cu autorizarea Parlamentului.

Toate statele protejează prin reglementări prima componentă – *libertatea de exprimare, cu sau fără limitări.*

În sistemul de protecție anglo-saxon, imunitatea deputaților operează doar în materie civilă, fără ca deputații să beneficieze de protecție în cauzele penale, fiind tratați în egală măsură cu simplii cetățeni (ex. Marea Britanie, Irlanda, Canada,

Malta, etc.). În Austria, Germania, Letonia, Slovacia – imunitatea se extinde doar la procedurile administrative.

Pentru unele țări, în cazul în care presupusa infracțiune implică un anumit grad de gravitate, aceasta este exclusă din domeniul de aplicare a imunității și nu necesită autorizarea prealabilă a Parlamentului pentru începerea urmăririi penale (ex. Portugalia sau Suedia). În mod similar această autorizare nu este necesară pentru comiterea infracțiunilor grave nici în Albania, Bulgaria, Finlanda, Norvegia, Turcia).

Din practica străină elucidată supra, precizăm că toate statele oferă parțial anumite garanții de inviolabilitate, cu excepția **Olandei** care, din 1884, a **egalat statutul deputaților cu cel al oricărui cetățean** în ceea ce privește acțiunile de atragere la răspundere și executarea unei sentințe de condamnare pentru infracțiuni de drept comun.

În Rezoluția nr.1325 (2003) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE) cu privire la Imunitățile membrilor APCE, se menționează că **imunitatea parlamentară** are ca scop să protejeze integritatea parlamentelor și să apere independența, **nu impunitatea**, membrilor Parlamentului în exercitarea funcțiilor lor.

Subsidiar, prin prisma practicii CEDO, precizăm că în Hotărârea *Cordova v. Italia (nr.2)* din 30 ianuarie 2003 Curtea a statuat că declarațiile unui parlamentar, făcute în cadrul unei întâlniri electorale și, astfel, în afara forului legislativ, nu au legătură cu exercitarea sarcinilor de deputat în sensul strict. În opinia Curții, **absența unei legături evidente cu orice activitate parlamentară înseamnă că noțiunea de proporționalitate între scopul urmărit și mijloacele utilizate trebuie interpretată cu atenție**, în special, atunci când restrângerea dreptului la accesul la un tribunal rezultă dintr-o decizie a unui organism politic.

Prin amendamentele expuse în proiectul de lege, se propune modificarea cadrului legal constituțional, care în prezent oferă o protecție exagerată deputaților, astfel încât pornirea urmăririi penale împotriva acestora să poată opera fără acordul prealabil al Parlamentului. În acest context, de la art. 70 din Legea Supremă urmează a fi exclus din titlu cuvîntul „imunitate” precum și urmează a fi exclus alineatul (3) care statuează că „*Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată fără încuviințarea Parlamentului, după ascultarea sa*”. De asemenea, art. 71 urmează să stabilească că deputatul nu poate fi atras la răspundere pentru opiniile exprimate „public”.

În sensul clasic imunitatea parlamentară a apărut pentru a proteja parlamentarii împotriva unor procese penale **pentru afirmațiile făcute în Parlament în contextul exercitării mandatului** dat de către cetățeni și nu pentru al apăra de eventuala tragere la răspundere penală pentru infracțiunile comise.

În contextul opiniei expuse mai sus, acest principiu este consfințit și garantat de art. 71 din Constituție, prin care se consacră o imunitate *de fond și cu caracter absolut*, întrucât vizează toate actele sau faptele săvîrșite de deputat **în exercitarea mandatului său**. De asemenea, este și o imunitate cu caracter *permanent*, deoarece efectele ei se extind și asupra perioadei de după încetarea mandatului.

Întru susținerea argumentelor stipulate supra, putem invoca și Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 16 februarie 1999 pentru interpretarea art. 71 din Constituția Republicii Moldova. Astfel, potrivit Înalțului For Constituțional independența opiniei, consfințită în art. 71 din Constituție, este unul din elementele esențiale ale statutului deputatului în Parlament și are menirea de a garanta deputaților posibilitatea de a-și exercita nestincherit mandatul de deputat. Independența opiniei nu este un privilegiu personal al deputatului, ea are un caracter juridico-special și este chemată să servească interesele societății. Prin conținutul său, această normă constituțională asigură protecția deplină a deputatului în Parlament în exercitarea mandatului, îi garantează libertatea gândirii și acțiunilor, apărîndu-l împotriva persecuțiilor neîntemeiate, contribuind la activitatea și independența lui neîngrădită.

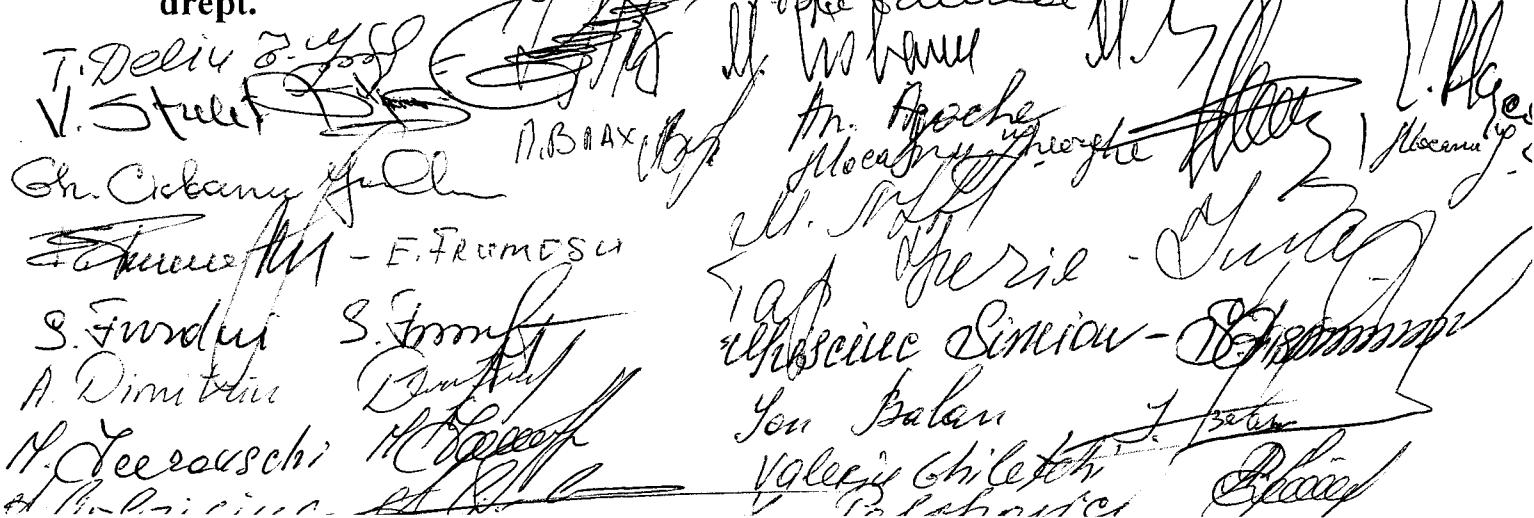
Independența opiniilor deputatului în Parlament este condiționată de statutul special al parlamentarului în calitatea sa de reprezentant plenipotențiar al poporului în organul suprem al puterii legislative.

Astfel, având în vedere cele expuse, potrivit art. 71 din Constituție, **independența opiniilor deputatului în Parlament este absolută și perpetuă**. Deputatul nu poate fi tras la răspundere penală, civilă sau contravențională pentru voturile sau opiniile, exprimate în executarea mandatului, nici după expirarea acestuia.

Totodată, potrivit Curții, garantarea juridică a independenței opiniilor deputatului în Parlament *nu trebuie să îl scutească pe acesta din urmă de răspundere penală sau contravențională pentru delictul săvîrșit în afara exercițiului mandatului de deputat*.

De asemenea, conform prevederilor Convenției ONU cu privire la lupta împotriva corupției, fiecare stat urmează să ia măsurile necesare pentru a stabili sau menține, conform sistemului său juridic și principiilor sale constituționale, **un echilibru adecvat între orice imunitate sau orice privilegiu de jurisdicție acordat agenților săi publici în exercițiul funcțiilor lor și posibilitatea, dacă este necesar, de a cerceta, urmări și judeca efectiv infracțiunile prevăzute de convenție**.

În contextul celor expuse menționăm că imunitatea nu trebuie să fie transformată în impunitate și să permită situarea unora dintre membrii societății deasupra legii. Imunitatea nu trebuie să obstrucționeze principalele funcții și atribuții ale justiției (buna desfășurare a procesului judiciar) și nici să împiedice cu bună știință funcționarea principiilor democratice într-un stat de drept.

Nicolae Iucavesci: H. Loeff

Nicolae Revu Volacu

J. Ionaf Oveed

A. Vacareze

E. Tomașev

L. Lazoreanu

P. Stoilescu

Z. Cobzař

Chioreanu Gheorghe

C. Huneif

V. Drăghici

A. Hofmeister

Theophile Brugé

Hagd Lufan

Corina Fătu

Vladimir Laborneanu

U. Schiurum